

Fotoreportáž:
Umenie v parku

...

str. 3

Peter
precestoval
Kaukaz, Peru...

str. 5

Túžia
po víťazných
pocitoch...

str. 8

Spišský

PATRIOT

NOVINY PRE NOVOVEŠŤANOV TELOM AJ DUŠOU

I august (2) 2018

editoriál

Pozeral som ráno z okna. Po trávniku a detskom ihrisku pred našim činžiakom si pokojným tempom vykračoval starší pán v zelených montérkach s nášivkou b-nova na chrbáte. V ruke niesol lopatu a pred sebou tlačil kanvu na odpad. Občas sa pre niečo zohol, položil to na lopatu a vysypal do kanvy. Mestom platené ručné čistenie verejných priestranstiev, taký má táto činnosť oficiálny názov. Keď zberač smetia pomaly odkráčal z môjho dohľadu, pocit poriadkumilovnosti sa prebudil aj vo mne. Zbral som vrece s odpadom a vybral sa ho odhodiť do kontajnera. Už som si zvykol, že po rokoch, čo sme mali možnosť náš odpad separovať, žlté aj modré kontajnery spred našich činžiakov zmizli a my odhadzujeme spoločne plienky, zbytky, jedla, sklo, papier aj plastové fľaše. Na tejto ceste sme urobili riadny krok dozadu, späť do 20. storočia. Nabalený zmesou odpadov som vykročil smerom k 2 kontajnerom, ktoré slúžia asi 70 rodinám. Chcel som sa pokochať pohľadom na čerstvo uprataný trávnik, ale namiesto radosti prišlo sklamanie. Psie exkrementy, papieriky od žuvačiek, stovky špakov, ale aj plechovka od piva zostali na práve očistenom verejnom priestranstve. Službu, ktorú si ako občan platím, dostávam na zúfalej úrovni. Vreca s odpadom som chcel hodiť

do kontajnera. Ten bol plný a jeho okolie pripomínalo skôr okolie domu v tej najzúfalejšej osade, ako v cebntre jedného z najkrajších miest na Slovensku. A to ešte pár metrov od kontajnerov práve vykonával veľkú potrebu nejaký opitý bezdomovec. Stratil som náladu. Moja skúsenosť nie je náhodná a už vôbec nie ojedinelá. Navštívil som veľa iných miest v zahraničí a taký neporiadok som nikdy nevidel. Ani na námestiach, ani v okrajových častiach. Žijú tam rovnakí ľudia ako my, ale využívajú asi iný systém čistenia a upratovania. Veľmi si prajem čistejšie mesto, aby tých, ktorí sú za jeho čistotu platení, nemuseli nahrádzať aktivisti, ktorí v centrálnom parku zbierajú psie výkaly, pretože sa na nich už nevládzu pozerieť. A to sme si ešte za mestom postavili skládku, na ktorú zväzame odpad aj z miest, ktoré ho vo svojom okolí mať nechcú. Rád by som vedel, čo z toho máme my, obyčajní Novovešťania? Keby sme tie peniaze za skládkovanie použili aspoň na trikrát väčšiu armádu ručných čističov a ľudí, ktorí budú ich prácu kontrolovať.

-le-

Predvolebné súboje - nový šport

Voľby, podobne ako olympijské hry, či futbalové majstrovstvá sveta, sa konajú zvyčajne raz za 4 roky.

Kandidáti, ktorí sa v nich pokúšajú uspieť pripomínajú športovcov, či športové tímy.

Športový zápas, preteky a predvolebná kampaň majú hneď niekoľko paralel. V prvom rade majú na svoj zápas

športovci aj politici vyhradený čas. Aj presne určené pravidlá hry. Tie zakazujú zákroky nezlučujúce sa s etikou a morálkou. Na začiatku

majú všetci rovnaké šance na víťazstvo, ale počas zápasu sa situácia môže meniť v prospech niektorého z účastníkov ostro sledovaného

„matchu“. Predstavme si politika ako futbalistu. Od úvodného hvizdu je jeho hlavným cieľom poraziť

[pokračovanie na str. 2](#)

TOTO DOKÁŽEME UROBIŤ

Podpora komunitného života v meste

Dodnes rád spomínam na detstvo. Asi ako väčšina z vás. V kraťasoch s ramienkami, tričku z Tatravitu a ošúchaných trampkách sme s kamarátmi sledovali partiu rodičov, ako sa dohadujú,

kde pred bytovkou zasadia stromčeky. Tak, aby nám neubrali miesto na hranie a zároveň aby mali šancu vyrásť v spoločnosti nás, roztratých šarvancov. Super bolo, keď sused vytiahol premietajúcu a my, deti z ulice, sme zažili prvé letné kino. Napätí sme sledovali hrdinstvá Troch muškátierov a smiali sa na nešikovnom vlkovi z rozprávok No počkaj, zajac! Chodievali sme na spoločné výlety, žili sme ako komunita. Držali sme spolu a vyhli sme sa tak kontaktom s kdejakými živlami, ako boli bitkári, či alkoholici. Nepochybujem, že podobné skúsenosti majú aj mnohí iní Novovešťania.

O ducha komunitného života sme však postupne prišli. Vyhnala ho doba prinášajúca neustály zhon, prácu a potrebu peňazí. Čas na debaty so susedmi sa

zúžil na minimum. Pociť spolupatričnosti a nezištného priateľstva začína ľudom, našťastie, chýbať. Objavujú sa prvé lastovičky obnovujúceho sa ko-

„...obnova komunitného života by bola prospešná každému...“

munitného života v našom meste. Ako príklad chcem uviesť športový klub Ferčekovce. Spája celé rodiny a organizuje spoločné výlety, súťaže a rôzne akcie pre deti.

Zúčastnil som sa niekoľkých z týchto akcií. Bolo super vidieť deti bez mobilov ako spoločne pripravujú drevo na oheň.

Som presvedčený, že obnova komunitného života aj v ostatných častiach

mesta by bola prospešná každému. Ale prikázať, alebo zorganizovať sa nedá. Čo sa dá, je vytvoriť pre jeho rozvoj dobré podmienky, podporiť ho vhodnými priestormi a materiálno-technickým vybavením. Aby ľudia, najmä na sídliskách mali možnosť realizovať rôzne činnosti. Napríklad, na sídliskách Mier, Tarča, Západ, Východ je možné upraviť kotolne. Technológia kotolní sa časom zmenšila, takže minimálne polovica priestoru kotolne môže byť k dispozícii k tomuto účelu. Môžu tam byť tvorivé dielne, klubovne, herne apod. Veľmi si prajem, aby sa Spišská Nová Ves stala mestom spokojných a aktívnych obyvateľov. Zároveň viem, že im k tomu musíme vytvoriť dobré podmienky a podporu. A presne to dokážem urobiť.

Rasťo Javorský

KANDIDÁTI NA POSLANCOV DO MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Daniela Antalová

Matka 4 detí, zdravotná sestra i pedagogička. Celý svoj život pomáha ľuďom v meste. Od roku 2014 už má aj skúsenosť s prácou poslankyne, keďže v posledných komunálnych voľbách dostala dôveru voličov, aby ich zastupovala v spišskonovoveskom mestskom zastupiteľstve. Rada by v tejto práci pokračovala i v ďalšom období.

„Po štyroch rokoch som sa opätovne rozhodla kandidovať za poslankyňu MsZ, keďže moja rodina bola s komunálnou politikou odjakživa úzko spätá. Aj môj otec Rudolf i brat Stanislav Čurný jej venovali kus svojho života. Ako predsedníčka sociálno – zdravotnej komisie som riešila najmä otázky, ktoré boli dlhé roky výzvou pre všetky zastupiteľstvá, ale podarilo sa ich presadiť až v tomto volebnom období. Konkrétne: zriadenie denného stacionáru (opatrovateľne) pre seniorov a urýchlené vybudovanie urgentného príjmu v nemocnici. Som hrdá sama na seba, že som našla v meste takú podporu, že sme to spoločne zrealizovali. Je to pre mňa dôkaz, že keď človek robí poctivo a s láskou, ľudia to ocenia.“

Daniela Antalová verí, že ju ľudia neoslovujú ako političku, ale ako človeka, ktorému je možné veriť. To ju na jednej strane teší a na strane druhej zaväzuje k ďalšej práci.

„Pred nami sú ďalšie výzvy, ktoré je potrebné urýchlene realizovať. Spomeniem len výstavbu štartovacích bytov pre mladé rodiny, vývarovne pre seniorov, nekompromisné riešenie dostupnosti a kvality poskytovanej zdravotníckej starostlivosti v našej nemocnici, či riešenie byrokratickej záťaže, ktorú pociťujú občania pri návšteve nášho mestského úradu.“

Perspektívu rozvoja mesta vidí do budúcnosti v cestovnom ruchu, nových vysokokvalifikovaných pracovných príležitostiach, napredovaní služieb a v kvalitnejšej infraštruktúre. „Hovoríme o tom, ale neraz nekonáme. Pre zmenu je potrebné mať nielen ľudí, ktorí toto všetko vedia, ale aj ľudí rozhodných a rázných, ktorí idú cieľavedomo za tým, presadzujú to a neuspokojia sa s málom. A takýto človek som aj ja. Hoci som žena, nemám strach ani pred silnými mužmi, viem si presadiť svoj názor a názor tých, ktorým je ukrivdené alebo potrebujú podporu. Som presvedčená, že práve takýchto ľudí potrebuje naše mesto čo najviac, aby sa stalo rovnocenným s inými veľkými mestami. Ale pri každom rozhodovaní nás poslancov musí byť na prvom mieste občan a jeho potreby.“

„Viem si presadiť svoj názor a názor tých, ktorým je ukrivdené alebo potrebujú podporu.“

Radovan Marcinčin

48-ročný učiteľ náboženstva a etiky je síce pôvodom z Prešova, ale ako sám hovorí, je už krásnych 23 rokov srdcom, aj bytom, hrdý Novovešťan. Doteraz sledoval dianie v meste síce aktívne, ale bez reálnych možností do tohoto diania akokoľvek reálne zasiahnuť. Ako každý iný radový občan. Aby mohol procesy rozvoja mesta skutočne ovplyvňovať a podieľať sa na ich tvorbe, rozhodol sa kandidovať za poslanca Mestského zastupiteľstva v Spišskej Novej Vsi.

Vysvetľuje: „Občas mám pocit, že tu máme samých spokojných poslancov. Spokojných so všetkým, aj keď sa dejú veci, ktoré by sa diať nemali, alebo s tým, že v niektorých oblastiach nedeje vôbec nič a my zaspávame dobu. Poslanci akoby chceli mať iba pokoj. Len pár poslancov KDH ponúka návrhy a ozývajú sa, žiada diskusiu, ale tichá a poslušná väčšina im nedáva šancu. Chcel by som prispieť k tomu, aby sa tento stav zmenil.“

Radovan Marcinčin vníma možnosť stať sa poslancom ako výzvu ukázať novú politickú kultúru v meste. Chce vrátiť do spoločnosti Novovešťanov otvorenú diskusiu a nahradiť poslušné mlčiace stádo sebavedomými, aktívnymi a otvorenými ľuďmi, ktorí vedia o víziách nielen kvetnato rozprávať, ale pre ich naplnenie aj niečo urobiť.

„Poslanec musí vnímať potreby nielen súčasnosti ale aj budúcnosti. Nemôžeme riešenie problémov, ktoré prerástli nám cez hlavu nechávať v kolónke „nedá sa“. Chcem vrátiť na stôl témy, ktoré boli zmetené, neriešia sa, ale znepríjemňujú nám život a budú ešte viac, ak ich nezačneme riešiť.“

A nezostáva len vo všeobecnej rovine. Pomenúva oblasti a problémy, ku ktorých riešeniu by chcel prispieť. „Už sa zabudlo na diaľničný privádzač, potrebu výstavby obchvatu mesta. Každodenné kolóny áut akoby zatiaľ nerušili spokojnosť časti poslancov s vedením mesta. Spoluzitím s Rómami – neďaleká dedina (Spišský Hrhov) nám ukazuje, ako sa dá zlepšiť a znormálnovať spoluzitím, tak prečo sa neinspirovat' osvedčeným receptom. Sídliisko bez kostola - kostol nie je niečo navyše! Mesto pre blaho svojich občanov má podporovať jeho výstavbu, najlepšie aj s komunitným centrom.“

Radovan Marcinčin patrí k tým ľuďom, ktorí sa za všetkých okolností snažia rozdávať radosť a optimizmus. Za najväčší dar považuje manželstvo a rodinu. Vrávi: „Bez milujúcej rodiny nikde nie je dobré miesto na život. Ak chceme našim deťom, našej budúcnosti, zanechať lepšie mesto na život, musíme začať robiť všetko, čo je potrebné a nie len to, čo sa nám práve teraz páči. Dost' bolo odpočinku, začnime robiť!“

„Poslanec musí vnímať potreby nielen súčasnosti ale aj budúcnosti.“

Jozef Gonda

Jozef Gonda má 57 rokov. Vyštudovaný stavebný inžinier pracuje v tejto funkcii v súkromnej firme. Roky predtým pracoval aj ako vedúci Oddelenia výstavby na Mestskom úrade Spišská Nová Ves. Ako politicky nezávislý usel uvoľniť miesto politickému nominantovi. Kvôli svojej výške je jednoducho neprehliadnuteľný a celkom logicky sa ako hráč aj ako funkcionár už desaťročia venuje aj basketbalu. A ako sa nestraník dostal na kandidátku KDH?

„Ak človeku profesionálnu kariéru dláždí politická strana, dochádza k deformácii prirodzeného výberu schopných jednotlivcov. Určite táto cesta nie je správna, ale prax najmä v štátnej správe a v poslednom období i v samospráve to potvrdzuje. Oslovili ma moji priatelia z KDH s návrhom podporiť v najbližších voľbách nastupujúcu generáciu mladých komunálnych politikov. Nakoľko som presvedčený, že vývoj spoločnosti sa deje len na základe rozumných zmien, rozhodol som sa ich ponuku prijať. Záleží mi na oživení rozvojových aktivít v našom meste. Takže ako nestranický kandidát rád by som uspel v komunálnych voľbách 2018.“

Vie, čo hovorí. Čerpá z vlastných skúseností. Bol pri tom, keď sa mestu darilo získavať významné finančné prostriedky z eurofondov. „Svedectvom toho je výstavba Priemyselného parku a dvoch etáp Podnikateľského inkubátora. Toto obdobie prinieslo na Spiš explóziu investícií. Podarilo sa nám uskutočniť rekonštrukciu piatich základných škôl, výstavbu Regionálneho centra biologicky rozložiteľných odpadov, či technickú vybavenosť k IBV Červený jarok.“

Po roku 2010 sa príjmy mesta z eurofondov výrazne zmenšili a začalo sa šetriť. Po oživení v celej spoločnosti a skončení globálnej ekonomickej krízy začalo investovať aj naše mesto. Často však z vlastných zdrojov a na úkor budúcich generácií. Podľa Jozefa Gondu mesto zaváhalo pri získavaní zdrojov zvonku.

„Práve v tomto období nás porovnateľné mestá a regióny predbehli a ponúkané zdroje sa nenávratne stratili. Máme potenciál a schopných ľudí, aby sa v nadchádzajúcom období mesto vydalo progresívnou cestou, ktorá priniesie efektívnejší a hlavne transparentnejší spôsob používania verejných prostriedkov. Preto je potrebné podporiť vznik nového vedenia mesta a dať im dostatok kompetencií a zo začiatku i času, aby spomínané zlepšenie uskutočnili.“

4. rok pracuje Jozef Gonda ako poslanec mestského zastupiteľstva. Veľakrát ponúka odborné návrhy a riešenia. Neraz však sklamané zistil, že politický hlas je u nás, zatiaľ, často dôležitejší než ten odborný.

„Veľakrát hlas opozičného poslanca nemal váhu a ani možnosť presadiť dobré riešenia. Napriek tomu som sa snažil uplatniť verejnú kontrolu použitia verejných zdrojov, transparentnosť v obchodných vzťahov. Príal som si, aby Novovešťania aktívne reagovali na dianie v našom meste. Aby na najkrajšie mesto na Slovensku boli hrdí, ale aby sa tiež zbavili strachu a našli odvahu poukázať na zlé rozhodnutia a skutky. Určitý progres v tejto oblasti už vidím. Verím, že dnes sa občania neuspokojia len s informáciou, čo všetko sme pre nich urobili a postavili, ale začínajú klásť otázky: „koľko to stálo?“ a hlavne: „či sa to nedalo pri rovnakom štandarde postaviť lacnejšie?“

Už veľakrát potvrdil basketbalový inžinier, že je tímovým hráčom. Pozná pravidlá kolektívu, dokáže počúvať a rešpektovať aj názory iných. Úprimnosť považuje za základ slušnej komunikácie. Chce, aby sa vo väčšej miere opäť vrátila do medziľudských vzťahov aj v Spišskej Novej Vsi.

„Často si hovorím, prečo to dnes v našej spoločnosti takto nefunguje. Prečo ľudia bez názoru majú veľakrát väčšiu cenu ako rozumný človek s vlastným názorom? Prečo sa rozmáha populizmus a farizeji sú najobľúbenejšími členmi kolektívu? Rád by som svojím konaním a činmi prispel k tomu, aby sme sa aj v tomto smere vydali lepšou cestou, tak aby dôvera vo volených funkcionárov bola skutočná a nevyvítená len ich súčasným postavením.“

„Rád by som prispel k tomu, aby dôvera vo volených funkcionárov bola skutočná...“

Predvolebné súboje...

► dokončenie zo str. 8

súpera. Je dobre pripravený, ovláda rôzne finty, má svoj systém, taktiku, mnohí aj skúsenosti z podobných zápasov, pozná svojho súpera, jeho slabšie aj silnejšie stránky, vie si rozložiť sily, aby na konci vedel svoj výkon vygradovať. Obidva druhy takýchto súbojov prinášajú v závere definitívne rozhodnutie. Je jedno ako tesne sa skončia, víťazi vchádzajú do dejín a porazení do zabudnutia. Neľútostné

pravidlo, ktoré poznajú všetci účastníci súboja a predsa do neho, i napriek riziku prehry, vstupujú. Možno aj preto sa ho zvyčajne zúčastňujú hlavne výrazné osobnosti, psychicky aj fyzicky odolné neúprosnému tlaku priaznivcov i odporcov. Politika kopíruje šport aj v tom negatívnom. Mnohí aktéri zápasov sa uchylujú k užívaniu nedovolených prostriedkov a faulom. Niektorí predstierajú ako

Neymar, ďalší, keď strácajú dych, chytia sa rýchlejšieho súpera za dres a občas sa objaví aj pľuvance a uhryznutia ako od Suareza. Na rozdiel od futbalu je škoda, že v politike sa za takéto zákroky nedávajú červené karty. Politikom, ale dnes už aj vrcholovým športovcom chýba základná myšlienka olympijského hnutia. Nie je dôležité zvíťaziť, ale zúčastniť sa. Logicky. Už dávno sa nehrá

o fazuľky, ale o veľký vplyv a veľké peniaze. Tí najlepší ich získajú oprávnené. A vo voľbách sme to my, voliči, ktorí rozhodneme, kto podal najlepší výkon, kto sa chová morálne, kto je zárukou pracovnosti pre naše dobro. Na toto všetko budem myslieť, keď budem sledovať začínajúci sa predvolebný zápas v Spišskej Novej Vsi.

-le-

CYKLOTURISTIKA: PRVÉ ELBÍČKO

SNV- NOVOVESKÁ HUTA- POD FLAJŠEROM- SEDLO MEDVEDIA HLAVA

- KOŠIARNY BRIEŽOK- SNV

Niekedy pred tromi rokmi som sa vydal so svojim synom Michalom na bicykloch cez Hnileckú dolinu a ku koncu trasy ma čakal výšľap z Hnilca na Grajnár. Otvorene musím priznať, že mi ten kopec dal riadne zabrat, napriek tomu, že mám z turistiky celkom slušnú kondičku. A keďže mi bolo jasné, že v mojom veku už na generáciu, o vekové poschodie nižšie, v sedle bicykla stačiť nebudem, rozhodol som sa telu pomôcť a kúpil som si elektrobicykel I. A tak vám môžem, cez tento zázrak techniky, sprostredkovať cyklistiku v teréne, lebo hlavne do strmákov je to naozaj skvelý spoločník (a dostanete sa s ním aj na miesta, kde by ste inak došli s jazykom na prednom kolese).

Šulerloch.

Nad letiskom.

Matka Božia.

Dnešná trasa je ani nie tak ľahká, skôr by sa dala charakterizovať, ako krátka. Veď už stupák za záhradkami nad Tarčou, po zelenom céčku v bielom štvorci, smerom ku Pieskovcu, je náročný a aj ďalší prejazd, okolo už nefunkčného lyžiarskeho svahu, až k lúke za Šulerlochom, dá určite zabrat. Po krátkom oddychu s výhľadmi smerom k Teplicke nasleduje mierny zjazd okolo Skaly až do Novoveskej Huty.

Tu sa na námestíčku spoja dve farebné značky, pribudne modrá a tá Vás vedie hore dedinou po asfaltke „samajama“ až na koniec Novoveskej Huty a potom ďalej južným smerom k Rybníkom. Cestou vľavo miniete už zrušený Farmarski dvor (ktorý doplatil na pomaly zabudnutý projekt megalomanskej myšlienky lyžiarskeho areálu) a po už kvalitnejšej, i keď úzkej asfaltovej ceste lesom, dobicyklujete až k orientačnému stĺpu Pod Flajšerom.

Na zákrute sa zelená cyklotrasa odpája doľava k Vojtechovej samote a cez Čertovu hlavu až do Dediniek, nás modrá značka vedie rovno údolím Holubnice ďaleko, až na koniec doliny. Cesta sa na skládke dreva zmení na štrkovú a v závere údolia v pravotočivej zatáčke o sto osemdesiat stupňov pokračuje zvlňeným terénom, traverzujúc chrbát Dubnice, ktorý máte po ľavej ruke. Tu vedie cesta v tiahlom stúpaní cez husté bukové porasty až ku malej lúčke a potom

si už užívate zjazd v tieni bučín, až ku ďalšej skládke dreva, kde sa cesta zasa začne dvíhať, ale len na krátko. Les zredne a v miernom klesaní vás dovedie až k miestu s orientačným stĺpom, Sedlo Medvedia hlava.

Je ideálny čas na chvíľu odložiť bicykel a ak je Vás na trati viacero, nechajte najľahšieho strážiť a vy si môžete odskočiť buď na jednu stranu na Medvediu hlavu, alebo na stranu druhú, na Matku Božiu. Obe výhľadové miesta stoja za návštevou, nie sú od sedla ďaleko a aj si oddýchnu cyklistické svalové partie od peších, lebo kto chodí do prírody na klasickú turistiku i cykloturistiku, vám jednoznačne povie, že svaly tu pracujú (nielen) trochu inak. A navyše ten, čo ostáva strážiť, môže v tom čase nazrieť aj kúsok, ako sa v básňach hovorí, do lona prírody, lebo aj tam je veľa čo vidieť. Napríklad širokú škálu pestrofarebných motýľov, alebo majestátne modré zvončeky, ktoré tak krásne ladia so zeleným podkladom nekonečného množstva tráv.

Zjazd zo sedla Pod Medvedou hlavou severným smerom do údolia je naozaj zážitkom, veď cesta sa opäť zmenila na asfaltku, len pozor, lebo sa na nej udržuje aj vrstva drobného štrku a keď nepribrzdíte, tak ste v zatáčke skončili. Oveľa lepšie je dôjsť zdravý až na Košiarny briežok a tu na Chate u Nováka načerpať kofolu a na chvíľu len tak posedieť, s pohľadom, upretým

na miesta, kde ste ešte pred niekoľkými minútami nasadali do sedla bicykla.

Cesta ďalej vedie, po už zas menej kvalitnej asfaltke, až na lúku nad Smižanami, tu pri maringotke odporúčam odbočiť o deväťdesiat stupňov doprava. Za chvíľu vyjdete na lúku a po úzkom udupanom chodníku pokračujete smerom na východ ku Spišskej Novej Vsi. Na týchto miestach sú tradične veľmi pekné výhľady do Hornádskej kotliny, na dedinky, ktoré ležia okolo jeho brehov i na Vysoké Tatry. Ponad letisko sa dostanete až do mesta a trasu ukončíte pri centrálnej orientácii v tieni našej neprehľadnuteľnej veže.

Táto trasa mi trvala (aj s oddychmi a fotografovaním) trochu viac, ako dve hodiny a prešiel som celkovo dvadsať deväť kilometrov. S prevýšením okolo štyristo metrov. A nakoniec ešte malá poznámka. Aj jazda na elektrobicykli nie je prechádzkou ružovým sadom. Ide len o to, aké prevody a akú silu pomoci si zvolíte. A ak sa vydáte na trasu dlhšiu, je táto logistika vlastne nevyhnutnosťou, inak batérie po čase „elektrika“ dôjde a neprajem Vám ťahať do kopca bicykel, čo patrí do inej váhovej kategórie.

Dovidenia na budúcej trase, ktorá nás zavedie najprv križom cez Slovenský raj na juh po Glackej ceste a potom nazad cez Biele vody a Čertovu hlavu do Spišskej Novej Vsi. A to už bude trochu silnejšia káva. Michal Buza st.

fotoreportáž:

UMENIE V PARKU

Novoveská Huta.

Pod Medvedou hlavou.

Košiarny briežok.

S HUSĽAMI PO SVETE - IL VOLO TOUR III.

Na záver svojich spomienok na turné, ktoré som ako muzikant absolvoval so svetoznámych triom Il Volo v Nemecku, vám chcem napísať niečo o tom, čomu radi holdujú mlsné jazyčky domácich obyvateľov.

Gastronómia v Nemecku

Johann Wolfgang Goethe sa raz ospravedlňoval za svoje nie veľmi podarené verše tým, že sa v nejakom hostinci nedobre najedol kyslej kapusty. V skutku originálna výhovorka, ktorá sa traduje až dodnes. Ak premýšľate o nemeckej gastronómii len ako o obyčajnom mixe piva a klobásy, potom by to bolo trestuhodné vyhlásenie o tejto veľmi jemnej a tradičnej kuchyni. Nemci sú známi ako veľkí jedáci, ktorí stáročiami vytvorili pestrú a bohatú kuchyňu s množstvom prekvapení. Nemecká kuchyňa zaujme každého, kto má rád dobré jedlo.

Korytnačky a škovránky

Nielen na svetských, ale aj na cirkevných statkoch a u bohatých kupcov sa kedysi v Nemecku podávali originálne jedlá. Patrila medzi ne korytnačia polievka, ktorá mimochodom dodnes predstavuje osobitú lahôdku v slávnom hoteli Berlín v hlavnom meste Nemecka. Bobrie stehienka, škovránčie paštéty a dusené mihule sa rokmi stali už históriou. Raky a ryby varené vo víne možno však okoštovať v niektorej z renomovaných reštaurácií. Pravdaže, obyčajní ľudia kedysi jedávali prevažne kapustu s bôčikom, halušky a šošovicu, čo zostalo ľudovým zvykom dodnes.

O národnom jedle

Na pravidelnom Oktoberfeste v Mníchove, sa každoročne možno presvedčiť, že medzi národné jedlá Nemcov

v súčasnosti nepatrí iba pečený bôčik s dusenou kapustou a knedľami, ale aj pečienka a grilované kolená s hrachom či rozmanité klobásy. Mäso je vo všeobecnosti základom nemeckej gastronómie: obľúbené je hovädzie, baranie, teľacie, bravčové i divina. Kuchári pripravujú nekonečné množstvá gulášov, pečienok, rolád, rezňov a karbonátok. Všetko dopĺňajú množstvom korenín, sušeného ovocia, vína a piva. Väčšina z jedál vďačí za svoju obľúbenosť barónovi Fridrichovi von Holstein, ktorý kedysi šetril čas, a preto chcel mať na tanieri všetko naraz aj s prílohami. Vznikol holsteinský rezeň, ktorý sa stal základom pre prípravu ďalších jedál.

Hus je kráľovná

Pre jedného je priveľa, pre dvoch prí málo – prizvukujú Nemci o svojej najobľúbenejšej hydine. Hus je kráľovnou nedeľných obedov a príjemných posedení s priateľmi. Za najväčšiu pochúťku nemeckí labužníci považujú prsia mecklenburskej husi a osobitú polievku, ktorú tvorí husacia krv so sušeným ovocím.

V jednom hrnci

„Eintopf“ je základom nemeckej kuchyne. Nie vždy však ide iba o zvyšky mäsa, zemiakov a zeleniny z predchádzajúceho dňa. Často je to pokrm pripravovaný z najkvalitnejších surovín a korenín. Pri slávnostnej príležitosti môžete preto dostať na stôl „Wurz fle-

isch“ - ktorý tvorí teľacie srdce, pečenie, slezina, jazyk a ďalšie vnútornosti.

Čo nikdy nechýba?

Na nemeckom stole nikdy nechýba chlieb a soľnička. Nemci chlieb zahrávajú takmer ku všetkému. V tejto veľkej krajine pečú preto aj v súčasnosti okolo 200 druhov chleba a pečiva. Mnohé gazdinky majú vlastné recepty, ktoré patria medzi rodinné striebro a dedia sa z pokolenia na pokolenie. Okrem toho v mnohých mestách fungujú pekárne, do ktorých si každý môže priniesť upiecť doma zarobený bochník podľa vlastného dômyselného receptu.

„Zlatý mok“

„Beer“ – neoddeliteľná súčasť nemeckej kultúry, prakticky národný nápoj „Deutschland“. Nemecko a pivo, alebo pivo a Nemecko je nerozlučná kombinácia. Existuje nespočetné množstvo vtipov, karikatúr, zobrazení tzv. pravého obyvateľa Nemecka, ktorý drží v jednej ruke pivo a v druhej ruke klobásu. Predstavte si, že už v 16. storočí prijali špeciálny zákon na výrobu piva, ktorý platí s menšími doplnkami dodnes. Prikazuje pivo

Výdatná večera v podobe špecialít.

vyrábať iba z chmeľu, jačmeňa, kvasnic a vody. A pretože Nemci zákony dodržiavajú s takmer vojenskou disciplínou, ich pivo stále nemá vo svete konkurenciu. Medzi najpredávanejšie a najpreferovanejšie značky nemeckých pív patria: Oettinger (špecializuje sa na pivo „pre všetkých“, Krombacher, Bitburger (je považované za výčapné pivo číslo 1), Beck's (tradičná značka), Warsteiner (uzatvára nám prvých 5 vodcov starej značky, existuje od roku 1753), Hasseröder, Veltins (výroba bola zahájená v roku

1824, momentálne produkuje takmer 3 milióny hektolitrov piva ročne), Paulaner (Mnichovský pivovar, dodáva pivo pre Oktoberfest), Radeberger, Erdinger. Nemci na oslavu svojho národného nápoja organizujú pivné slávnosti známe po celom svete. Najznámejší z nich je bavorský Oktoberfest, ktorý trvá cca dva až tri týždne na rozhraní septembra a októbra. Veľkej obľube sa teší aj Folkfest v Stuttgarte, Starkbierfest v Mníchove, Erlanger bergkirchweih a iné slávnosti.

Peter Šterbák

S ČAJOM SA OSVIEŽITE AJ V LETE ALCHÝMKA PONÚKA ČAJE Z CELÉHO SVETA

Čajovňa Alchýmka funguje piaty rok na Letnej ulici. Jej majitelia si v Spišskej otvorili čajovňu jednoducho preto, že u nás takýto druh podniku chýbal. Vytvorili oázu pokoja a domova, kde okrem kvalitných čajov ponúkajú aj široké spektrum rôznych kultúrnych akcií. „Je to veľká útulná obývačka. Zákaz-

níci sa môžu posadiť do pohodlných kresiel, gaučov, na stoličky, alebo na pódium, kde sú rozložené nízke stoličky s podsedákmi. V zime je centrom čajovne krb, ktorý dotvára pravú domácu atmosféru. V lete sprístupňujeme terasu s kapacitou asi 40 miest,“ opísal Tomáš Juričkov, svoju prevádzku. Základom ponuky v Alchýmke je sa-

mozrejme čaj. Keďže ho v každom kúte sveta pripravujú inak, snažia sa dodržiavať pôvodné postupy a receptúry. „Napríklad Yogy Masala je sladký čierny čaj s mliekom, škoricou, kardamómom, klinčekmi, zázvorom a bielym korením. Je to výborná pochúťka z Indie,“ opísal postup prípravy majiteľ prevádzky. V zime je

v Alchýmke viaceré favority. „Veľmi obľúbený je už spomínaný čaj, Yogy Masala, arabský mliečny nápoj Sahlab s kakaom a čokoládou, rooibos s kúskami jahôd a vanilkou, silno sladený čaj mäťový saharských Tuaregov a všetky ovocné čaje. Z pravých čajov sú to napríklad čierny gruzínsky, z bielych čajov strieborné ihličky, zo zelených japonská sencha. V lete hrajú prím chladené limonády, ľadový tuareg alebo ibišteka a atypická, ale obľúbená kombinácia zeleného práškového čaju matcha s džúsom,“ prezradil. Dôležitou súčasťou Alchýmky je i vodná fajka, koncerty, filmové premietania, diskusie, spoločenské hry, výberová káva pripravovaná metódou aeropress. Majitelia Alchýmky - Tomáš a Zuzana tvrdia, že čajovňa je osobitý podnik so svojim vlastným myslením. „Čajovňa sa výrazne odlišuje od iných zariadení. V Spišskej nepoznáme podnik s originálnejšou ponukou,“ hovoria hrdlo. Šéfovia Alchýmky si želajú, aby čajová kultúra a čajovne neboli iba miestom pre mládež, ale, aby boli tak obľúbené ako kaviarne, či vinárne. „Myslím si, že čaj dokáže byť rovnocenným partnerom káve alebo vínu.

Každý rok si hovoríme, že chceme byť stále dôležitejším kultúrnym bodom v Spišskej Novej Vsi. Myslím že sa nám to darí naplňať.“

Pre niektorých Novovešťanov je pitie čaju, denným rituálom. Iní si zvykajú. Okrem čajovne, je možné si čaje z celého sveta objednať cez nedávno spustený internetový obchod - caje-sveta.sk. Okrem čajov, tam naďabíte aj na keramiku. Majitelia podniku si prajú, aby sa ich čaje dostali aj za hranicu okresu Spišská Nová Ves. V zadnej časti terasy otvorili koncom mája KUSKUS prevádzku. Výdatný kuskus podávajú na slano i na sladko.

-sim-

CESTOVANIE MU UČAROVALO

PETER PRECESTOVAL KAUKAZ, PERU, BRAZÍLIU, KOLUMBIU...

Novovešťan Peter Bajtoš je geológ. V poslednom období sa venuje hlavne regionálnemu hydrogeologickému výskumu, ktorý je zameraný na využívanie a ochranu zdrojov podzemnej vody a hodnoteniu vplyvov ťažby nerastov na životné prostredie. Skrz túto nevšednú profesiu, Petra zavialo do rôznych končín sveta.

„Spoznal som viaceré miesta v Európe, ale i okolie gruzínskej Chiatury v podhorí Kaukazu s významným ťaženým ložiskom mangánu. V roku 2014 som sa zúčastnil na odbornej konferencii v Peru, kde som mal možnosť navštíviť i okolie Cuzca. Táto krajina Ánd na mňa tak zapôsobil, že ju odvtedy navštevujem každý rok ako turista,“ priznal sa. V centrálnych Andách absolvoval vysokohorské trekky v peruánskom pohorí Huascarán a na Altiplane v okolí jazera Titicaca, obdivoval mangrovové porasty a púšť na pacifickom pobreží, či amazonský prales na pomedzí Peru, Brazílie a Ko-

lumbie. „V Patagónskych Andách som prešiel pohoria Cerro Torres a Paine, vo Fuegoských Andách na Ohňovej zemi zasa pohorie Sierra Alvear. V severných Andách potom okolie Santa Marty s karibským pobrežím, oblasť Bogoty s vysokohorskými dažďovými lesmi a sopkou Nevado del Ruiz a okolie Quita s vulkánmi Chimborazo a Cotopaxi. Peknú horskú turistiku som si užil aj v Queyrase v západných Alpách, v masíve Mont Blanc a na Korzike. Tohto roku som mal šťastie a mohol navštíviť geologicky veľmi zaujímavý Island,“ opísal širokú paletu jedinečných miest sveta, ktoré navštívil.

Petra, ako geológa uchvátila najmä obrovská dynamika krajiny v Andách. „Cestou naprieč Andami od západu sa krajina rýchle mení od pacifického pobrežia s púšťou Atacama, cez horské lesy na vysokohorskú step vo výške 3 – 4,5 tisíc metrov nad morom, nad ktorú sa dvíhajú vulkány s ľadovcami (hoci ste aj v tropickom pásme). Smerom ďalej na východ zostupujete cez hmlové horské lesy do amazonského pralesa. Andy sú zaujímavé aj tým, že sa tam môžete zoznámiť s civilizáciou, ktorá sa od príchodu ľudí na americký kontinent až do 15. storočia vyvíjala izolovane od „Starého sveta“. Väčšina ľudí registruje len ríšu Inkov, a pred nimi v Andách prosperovali napríklad pobrežné kultúry Paracas, Nazca, alebo Moche, neskôr vnútri Ánd Huari a Tiwanaku a v oblasti jazera Titicaca, kultúra Tiahuanaco. Na vidieku môžete stretnúť ich potomkov v tradičnom oblečení.“ Scestovaný a rozhladený Peter prezrádza, že mnohí potomkovia pôvodných indiánov v centrálnych a severných Andách ešte žijú tradičným spôsobom. „Ručne obrábajú polia na strmých horských svahoch, pestujú zemiaky, kukuricu a chovajú lamy a prasatá. V nižšie položených územiach pestujú

banány, chlebovník, kávovník, kakaovník, papáju, mango, ale i ryžu. Bežné menu býva podobné nášmu – mäso so zemiakmi a ryžou – navyše je varený banán (kultivar platano – surový nie je jedlý) a veľkozrná kukurica. V slepačej polievke môžete nájsť i pazúriky, alebo hlavu s hrebeňom. Špeciálnou sú pečené morské prasiatka, alebo lamie mäso, pri jazere Titicaca skvelé ryby. Ľudia sú tu skromní, hrdí a pracovití. Ani vo väčších mestách a chudobných oblastiach nevidíte nikoho žobrať. Na vidieku napríklad môžete vidieť ženy, ktoré pradu počas chôdze, alebo pri čakaní na autobus. Od doby španielskej kolonizácie tu prevažuje rímskokatolícke náboženstvo, niektoré tradície však siahajú do čias Inkov.“

Medzi jeho najkrajšie zážitky patria trekky v patagónskom pohorí Torres del Paine, pozorovanie ranného rozletu kondorov na Cruz del Condor v kaňone Colca, hra svetla na Machu Picchu, alebo plavba na kanoe riečnymi ramenami Rio Branco v amazonskom pralesi v spoločnosti ružových delfinov, či veľkých modrých motýľov Morpho.

Peter je veľký športovec. Má rád hlavne loptové hry, ako futbal, basketbal,

či volejbal. „Mojim najobľúbenejším športom je futbal. Fandím Messimu, De Bruynovi a Modričovi. Zo slovenských športovcov najviac obdivujem Sagana. Páčia sa mi napríklad obrazy Vincenta Van Gogha a tvorba Jacka Londona.“ Sympatického Petra láka zažiť atmosféru Himalájí a Tibetu. V Andách by chcel navštíviť bolívijskú časť Altiplana so slanými jazerami, či chilské lesy. „Je množstvo miest, ktoré by som chcel vidieť, len času je málo.“

-sim-

pozvánka na kultúru: BOL SOM PRI TOM

Hoc sa o lete v novinárskom žargóne hovorí, ako o „uhorkovej sezóne“, kultúra nebude v najhorúcejších mesiacoch pod najvyššou vežou Slovenska absentovať ani v tomto roku. Ved' koncom augusta sa na nás, v rámci KULTÚRNEHO LETA, valí viacero akcií, ktorým budú, z hľadiska návštevnosti, pravdepodobne dominovať ŽIVÉ SOCHY a DNI MESTA. A ja dúfam, že BUDEM PRI TOM.

Posuňme sa však v čase, v kalendári, o niečo bližšie, do júla a poďme sa spoločne pozrieť na dve výstavy, ktoré svojou zaujímavosťou rozhodne nezaostávajú za tými, čo nás čakajú začiatkom jesene.

Za prvou sa netreba vybrať ďaleko, stačí sa prejsť v parku, medzi sochou kpt. Nálepku a Evanjelickým kostolom, kde už tradične organizuje SPIŠSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO výstavu prác výtvarníkov a fotografov, s príhodným názvom, UMENIE V PARKU. Akoby sa naplnilo heslo, čo s obľubou rozprávajú klasici: „Ak nejde Allah k hore, musí ísť hora k Allahovi.“ A tak sa pri fontáne, uprostred

zelene, môžete aj vy zrakom (ale aj dušou a srdcom) pokochať na prácach, ktoré prezentujú majstri plátna i veľmajstri fotografických objektívov. Odborná porota, pre vás, spomedzi 72 výtvarných diel od 19 autorov a 107 fotografií od 27 autorov, vybrala 60 prác, ktoré sú okolo fontány od 19. júla inštalované na veľkoplošných paneloch. Ak si odmyslíme chybičku krásy v znížení kvality od originálu, prednosťou tejto výstavy je jednoznačne jej široká variabilita vystavovaných diel, predovšetkým v rôznorodosti techník i motívov. Na paneloch prevláda (a to je zaujímavé) zobrazovanie architektúry, ale slušne je tu zastúpená aj fotografia reportážna a vo výtvarných prácach prevláda krajinnárska tvorba. Mňa osobne z fotografií zaujali vystavované diela, ktoré zaliežajú hlbšie pod kožu, nielen svojou formou a technikou, ale predovšetkým vnútornou myšlienkou, dokonca vtípom. A tak som sa na dlhší čas pristavil pri „posýpke“, ale aj pri neuveriteľných líniiach mostnej konštrukcie, tieňoch veriacich, alebo vody, ktorá sa tak čaro-krásne hrá s loptou a čiapkami vodných pólistov. Že nie ste o nič múdrejší? Máte pravdu. To treba vidieť. Pozoruhodná výstava, ktorej krstným otcem je OZ Život v meste, s pánom Tomášom Cehlárom čaká aj na vašu návštevu.

Aj za druhou výstavou netreba ísť ďaleko. Stačí prejsť cez prechod na Zimnú ulicu, lebo oproti tu sídli GALÉRIA UMELOV SPIŠA. A v polovici júla tu otvorili ďalšiu zo série, dovolím si napísať, provokatívnych výstav, s tak príhodným názvom MALBOU vane SOCHOU mrazi. Skráteno SLOVENSKÝ SOCHOBRAZ. Vyjadrím to otvorene. Ja sa už na každý ďalší nový počín GUS-ky teším, lebo je zárukou, že ma nesklame. Sochárske a maliarske umenie, ktoré prezentuje „súčasnú“ dianie na slovenskej výtvarnej scéne, je, mierne povedané, šokom. Lebo to, čo dokážu ľudia s nesporným umeleckým talentom, s farbami, štetcom a všakovakými materiálmi vytvoriť, stojí za to, vidieť. Už len preto, lebo široký diapazón techník, ale aj neuveriteľná škála motívov, pohľadia na jednej strane dušu a na druhej strane poštekli zmysly. Celá výstava je rozdelená na základe istých (len sa to ťažko hľadá) príbuzností do troch celkov: Extrovertné maliarske pole, Vnútorný svet maľby a Rozbitá schránka telesnosti. Na mňa pôsobí táto výstava prác 12 autorov skôr jednoznačne, ako umelecký guláš. Ale pozoruhodné na ňom je, že na rozdiel od kotlíkového gulášu pri ohni (ktorý môže variť vždy len jeden kuchár), chuti táto zmes fajnovy, lebo prechádzate od obrazu k obrazu a od sochy

k soche, kde na vás vane, tu vánok, tu vetrisko a kde z mnohých sochárskych objektov (aj v týchto horúcich letných mesiacoch) mrazi. Presne tak, ako je to napísané na plagátoch, ktoré pozývajú na túto jedinečnú výtvarnú produkciu.

Michal Buza st.

VARIME PODĽA ABECEDI: S RITU NA ROLADU Z ROUBAIX

Ešči, že mame Peťa Saganu, hotľem še daju kukac sem, tam (jak hlapca viložja na bicigel') aj športove novinki. Jak aj minule. Akurat pri geľendroch brinknul o Grajpela, zahačkal še za modri kvikstepovi lajblík Gaviriju, štopnul na paske s kermaňom Dil'novi do reb-roch, ukazal dlui nos pino-kijovi Kolbrelimu a narod bul na nohoch. V takich hvil'koch moja bicigel'ova kamaratka Rita viskoči z omanu, vrube dva poldeci, prevezeme še na dvoch koľesoch z bitu na Baňickej do cukrarňi na Letušnej ul'ci a „etapu“ skončime pri francuzkim kolačiku-roladze z Rubé. Bo aj čokoladovu roladu ma Rita rada po francuzki. Jak idze na randevú, ta nacahne na frizuru baretku, na kark šprične šanoár, prejde po bulvaru Boženi Němcovej, opre še f pasáži o kijosk, vizaš precahně ružom a matiné skonči doma na budari. A ja jej to nemam za zle, bo jak še viredika z klozetu, ta to ma rada, jak som už hvarel, po francuzki.

Panove, ingredijencie.
peje vajca (dobre to začina), dva ložki hladkej muki, stopej-dzešat grami praškovi cuker,

dva ložki kakafko a na polnku: dva tegľiki šmetanki na šľahaňje, dvacec deka čokoladi na vareňje a dajaki ľekvar (najľepši jahodovi, abo maľinovi)

Panove postup.

Dzeň pretim, jak podavace roladu na stol (a to v cukrarňi ňe je problem, bo nočna šichta je už placena ňeľem v bordeloch) treba pripravic krem na polnku. Šmetanku zohrejece na sto stupňe (pozor! dzevedzešat je pravi uhol, ňe bod varu), odstavec zos šporheltu a pridavace nalamanu čokoladu. S varešku mješace, kim še čarna sladka krasavica ňerozpušči do kreolova. A potim už ľem sem, tam džobnece do zmeski a jak komplet vychladne, šturice do ľadňički (pozor! polnku, ňe Ritu). Bo zmeska še muši do druheho rana chladzic, Rita naspak, zohrevac. A tak v praksi uplatňujuce druhi termodinamicki a terci kamasutrovi zakon.

Rano staňece, žoltka višprudľujuce s cukrom do kremova, pridave hladku muku, kakafko a nakoňec aj šňech z bjelkoch. Na tepšu uložice papir (pozor! ňe hajzlak, aňi daňove priznaňje), pomascice, na to čapnece cesto a v rure pecece. Ešči horuce obracice z tepši na rentu,

co sce poprašili s praškovim cukrom. Potim mušice papir kus pošpricac, scahnuc a cesto aj s rentku poradne zvinuc. Pošfece Ritu do ľadňički po vychladzeni krem (pozor! obľečenu, žebi vam ňezmarzla) a kremik zaš prešľahace, žebi še dal nacirac (pozor! na cesto, ňe na Ritu).

Važene. Historika, co tu pišem, je z ňedavnej minulosci. Aľe jak zalovim v pameci halbši, ta som sebe spomnul, že moja peršša frajerka še volala Rija (skratka od Valéria) a mala psa Ritu a moja posledna frajerka še volala Rita a mala psa Riju. A najveksa sranda je, že od perššej frajerki som zucekal ja, a jej zostal pes a jak mi zucekala moja posledna frajerka, ta jej pes zostal na oplatku mňe. A tak še na mňe ľepi tota ňeščasna fizika asi cali život, bo tu še v praksi uplatňil ďalši zakon. O zachovaňi hmoti a energije. A bo ňič z ňičeho ňevzňika ľem tak, ta podzme na cesto nacirac krem, aj ľekvar. Kolač rozbaľime, rentku odložíme a na jednu trecinu po dluzke natreme maliňak, abo jahod'ak. Oľižeme (pozor! nožik, ňe Ritu) a možeme nacirac na cale cesto višľahani krem. Začňeme od kraja, dze bul ľekvar.

Ostava nam skrucic kolačik nazad do roladovej polohi a jak vam zvišil krem, ta natrec ho na verch kolača. Zaš lapice do ruki nož a s kantom narobice čarečki. Rita (pozor! mam na mišľi frajerku, ňe psa) zakľa može pririchtovac šľelijake sladke čački a posipac roladu. A jak ju poznám, ta budu prevažovac francuzke vzori. Oňehdaj scela urobic na verhu

Bo jak (h)vari klasik:

JAK SEBE RITA PRI BARE DVA POLDECI VRUBE
TA MUŠI NASLEDOVAC AJ ROLADA Z RUBÉ
BO JAK NA TAŇERIKU TOTEN KOLAČ ŇE JE
TA RITA ZAČŇE KURIC, PRESTAŇE PIC A ŇEJE

atrapu mulenružu aj s vertul'ku, co bi še krucila, aľe še jej ňedarilo, bo v kuhiňi ňefukal vjeter. A tak vicahla z šuffladki fěn a jak ho puščiła na trojku, ta červeni mlin še sice ešči furt ňekrucil, ľem krem z verhu roladi še premjestňil na scenu a Rita svoj vitvor promptňe premenovala na šampselizé. A basta fidľi. Zapľi zme teľevizorik. Akurat-

ňe še išla posledna etapa. Peťo še krucil v želenim kolo viťazneho obluku, ja f trenkoch kolo Riti, Rita v negliže kolo roladi z Rubé a Rija krucila s huňatim hvostom. Bo ľem ten pes znal, že za paru mešace budze šicko inakši. Sagan v Monaku, rolada zjedzena, Rita v rici a ja s bicigel'om a psom na lancušku na štartovnej čare. Šoumastgouon.

Michal Buza st.

krížovka

SPOMIENKY NA FERA JAVORSKÉHO 1 :

To, že František Javorský bol archeológ celoštátneho významu vie každý Spišiak. Málokto si už pamätá jeho vzťah ku komunistickému režimu. A mnohokrát to bol vzťah až priotvorený, odvážny, hraničiaci s ohrozením, prinajmenšom, slobody. Písal sa rok 1985. Viezli sme sa služobnou Volgou do Levoče, kde archeológovia odkryli základy kostola významného nielen pre región, ale celú Európu. Prišli sa na práce pozrieť archeológovia aj z kapitalistických krajín. Ideologický tajomník Okresného výboru strany Jožko Pendrák sa na prednom sedadle obrátil: „Pán Javorský! Zasa ste museli vykopať základy nejakej cirkevnej stavby?! „Fero odpovedal s úsmevom: „Súdruh tajomník, viete, že by som najradšej vykopal základy budovy TAJNIČKA 1 – 4.““

Autor krížovky: Albin Medúz

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E																				
F																				
G																				
H																				
I																				
J																				
K																				

Vodorovne:

A: odrenina – druh ryby – hudobná televízna stanica – Bojová pohotovosť, skr. - pokrstenie. **B:** dolovil – trýzni – anglická stratka pre pána – kmotor, po česky. **C:** grécky boh lásky – hlas kvočky – vozíčkari, zriedkavo, novotvar. **D:** obec – listnatý strom – ozdobuj – ľubi, po maďarsky, foneticky – ako, po rusky. **E:** Nezávislé Ženy, skr. hnutia – tvrdý vojenský výcvik – chumáč – predpona slov s významom vyšší stupeň hodnoty – ihličnatý strom – podbrušie. **F:** ženské meno – nezodierate – upevnená lamom – obydlie. **G:** prípravok na konzervovanie zeleniny – čo, po rómsky – tlačiarenská technika výtvarného umenia – pokrik pri koride – lieky, po česky – osobné zámeno, množné číslo. **H:** osobné zámeno, jedn. číslo – predpona slov s významom povetrie – obchodná značka – úsilie – nič, kaz, prekazuj. **I:** TAJNIČKA 3 – Eduard, domácky – samice jeleňov. **J:** omotali – Slovensko, medzn.skratka – malá os – patriaci vodičovi konského záprahu. **K:** domáci okrasný vták – ruské mužské meno (Joachim) – štiepa drevo – Ján, domácky – dopravný a zábavný zimný prostriedok.

Zvisle:

1: šaty – neukonči kopanie. **2:** dokonči rezanie – týkajúca sa meny. **3:** oslavná báseň – niekam – 4, v starom Ríme. **4:** zarosuj – najväčšie mesto na Morave – samica osla. **5:** príbytok včiel – preberania k životu. **6:** leňošil – dotlač (knižne), po česky. **7:** obilnina – väčšie ívery. **8:** otrok – šuchalo – Tomáš, domácky. **9:** dostaň sa dnu lezením – jestvujete – potreba diskára. **10:** tak, po latinsky – azda, básnický – oslavná (báseň). **11:** TAJNIČKA 2 – prúd vody – hliník, ch. zn. **12:** semita – poplatok na hraniciach – koreňová zelenina. **13:** nočný lokál – sial si, básnický – televízna stanica. **14:** ovakuje – nežnosť. **15:** zatrávené plochy v Severnej Amerike – značka vody po holení. **16:** TAJNIČKA 1 – podmieňovacia spojka. **17:** kmitanie – vábi – preš. **18:** apriórny umelý jazyk – akože – malá mačka. **19:** TAJNIČKA 4 – francúzske ženské meno. **20:** tanečné, športové úbory – kričí.

Pomôcky:

AKYM, ARCI, IT, KAK, LEPT, MANON, METEO, RO, SERET, SOI, VIVA

MEMORIÁL ALEXANDRA NAGYA PO ROKU OPĚT SPESTRIL TRHY A PRINIESOL AJ FUTBALOVÝ ZÁŽITOK

Na Spiši si už v tradičnom júlovom termíne opäť spomenuli na vynikajúceho futbalistu, skvelého trénera a človeka Alexandra Nagya. Populárny „Šani“ sa z futbalového neba určite radostne prizeral futbalovému kumštu jeho bývalých spoluhráčov, ktorí ukázali, že aj napriek pokročilejšiemu veku, či miernymi kilečkám navyše, najkrajšiu loptovú hru sveta, futbal, ovládajú stále dokonale.

Fenomén menom futbal spomínal, uctieval a ukázal svoju nádheru

Spišiaci usporiadali už ôsmy ročník tohto stále populárnejšieho memoriálu znovu na výbornej úrovni. Špecifická a prajná atmosféra plná spomienok na nezabudnuteľného futbalového virtuóza sa miešala s výbornými výkonmi na futbalovom trávniku. „Stari páni“ z Popradu, Lokomotívy Košice, poľského Noweho Saczu a domácej Spišskej Novej Vsi oduševnenými výkonmi opäť raz dokázali, aký je futbal fenomén. Dojatie a nadšenie neskrývala ani „Šaniho“ manželka Vlasta, ktorou opäť po roku lomcovali emócie. „Som úprimne veľmi vďačná partii okolo manažéra FK Patrika Brezovaja, že takýmto krásnym spôsobom si rok, čo rok spomínajú na môjho manžela. V dnešnej hektickej dobe je to bezpochyby nesmierne vzácna udalosť. Podujatie sa každoročne nesie vo veľmi príjemnej športovej a spoločenskej atmosfére, čo ma osobne veľmi teší. Pevne verím, že aj v budúcom roku si opäť všetci spoločne zaspomínajú uskutočnením tohto memoriálu

na môjho manžela a prežijeme opäť nádherný športový deň.“ Dušou tejto milej myšlienky je manažér FK Spišská Nová Ves Patrik Brezovaj. Ten sa s láskou a náležitou úctou snaží, aby sa každý ročník niesol v duchu spomienky, ktorá je sklbená aj s hodnotným športovým zážitkom. „Spomienkový turnaj sa stal už neodmysliteľnou súčasťou sprievodného programu počas konania Spišských trhov. Sme určite všetci radi, že aj na 8. ročníku sa znova stretli viacerí priatelia zo zelených trávnikov, ktorí si s nadšením zaspomínali na svoje najlepšie futbalové roky. Veľmi nás teší, že memoriál si tohto roku svojou návštevou poctil aj bývalý vynikajúci slovenský reprezentant a trojnásobný najlepší slovenský futbalista Dušan Tittel.“

Titul brali Popradčania, domáci boli štedrými hosťami

Aj pred jeho očami sa na trávniku odohrávali neľútostné súboje. Spišská Nová Ves, dres ktorej si obliekli také mená starej gardy ako Švaňa, Kunzo, Ontko, Zajac či Bartko, podľahli v prvom zápase Popradčanom 1:2.

V druhom semifinále porazili Poliáci z Noweho Saczu „Loky“ Košice 3:1. V dueli o tretie miesto sa hostitelia ukázali ako štedrá komunita, Spišiaci prehrali s Lokomotívou 0:2. Finále

bolo napínavé a mimoriadne bohaté na góly. Vďaka popradskej výhre 4:3 ostala trofej na Slovensku, všetci sa však po skončení turnaja zhodli, že o výsledky až tak nešlo. Prvoradou

emóciou boli spomienky a úcta k bývalému spoluhráčovi a tá sa musela aj Šanimu „tam hore“ páčiť. Iste sa nielen on teší na ročník s poradovým číslom deväť. Oliver Buza

Túžia po víťazných pocitoch

► dokončenie zo str. 8

šia bola z českého Ústí nad Labem. Vo finálnej fáze sa to napokon skomplikovalo a nevyšlo to. Tak som sa rozhodol, že ostanem doma, a dokončím štúdium na strednej škole.“ Aj Matej zaregistroval zvýšenú aktivitu BK 04 AC LB na prestupovom poli a nové plány a ciele víta. „Určite by som sa chcel po troch rokoch pozrieť do play-off, no hlavne túžim, aby sme hrali basketbal, ktorý sa bude páčiť ľuďom. Osobne sa chcem zlepšovať každým zápasom, každým dňom. Verím, že mi k tomu pomôže aj nový tréner, už sme spolu komunikovali, dúfam, že si získam jeho dôveru a budem členom hlavnej rotácie. Viem, že na „môj“ post manažment angažoval Američana Williamsa, no ja sa na konkurenciu teším a vítam ju. Tréner má o tom určite svoju predstavu, verím, že

nám to na palubovke aj v kabíne bude šliapať a že si budeme rozumieť,“ doplnil Majerčák. Staronovou tvárou v kádri je aj minuloročný kapitán Lukáš Krajčák. Návrh na predĺženie kontraktu od Spišiacov privítal. „Spišská mi dala dobrú ponuku, nebolo príliš o čom veľa rozmýšľať. Na nového trénera sa veľmi teším, bude to prvýkrát v kariére, čo ma bude trénovať zahraničný kouč. Je super, že na pozícii asistenta ostáva Erich Korfanta, ten ma pozná dokonale. Zatiaľ sa zdá, že manažment vyskladal veľmi dobrý tím. Chcem konečne v drese Spišskej Novej Vsi zažívať víťazné pocity a očakávam niečo, čo sme tu už dlho nemali. Postup do play-off musí byť prvotným cieľom, no verím, že štvrtfinále nebude našim stropom. Osobne k tomu chcem prispieť najlepšie ako budem vedieť. V minulom ročníku mi vyšiel

výborne úvod, potom šla kvalita mojej strelby dole, toho sa chcem vyvarovať a podávať vyrovnané výkony počas celej sezóny,“ skonštatoval.

Kanadská spolupráca pokračuje, Marshall sa vracia do dôverne známeho prostredia

Spišiaci majú už dlhodobo rozbehnutú spoluprácu s kanadským partnerom Niagara River Lions. Kanadské „riečne levy“ posielajú na Spiš trio hráčov. Na rozohrávke bude k dispozícii trénerovi Bitzanisovi Adam Presutti, ktorý obliekal bielo – modrý spišský dres aj v závere minulej sezóny. Do známeho prostredia sa vráti aj Matt Marshall. Jeden z najlepších doskakovačov ligy sa na nové ciele teší. „Už sa neviem dočkať začiatku. Manažment vystavil nový tím s novým trénerom a smelými ambíciami a je na nás hráčov, aby sme ich naplnili. Po rozhovore s novým koučom mám pocit, že presne vie, čo chce s tímom hrať, aké má ciele a ako ich chce dosiahnuť. Verím, že v kabíne vytvoríme pravý tím, a že sa nám bude dariť,“ skonštatoval Marshall. Novou tvárou, ktorá „ochutná“ slovenskú najvyššiu súťaž bude odchovanec kanadskej University Carleton - Joe Rocca. 193 cm vysoký a 87 kg vážiaci basketbalista odohral ostatnú sezónu v tíme Niagara River Lions. V tamojšej najvyššej súťaži NBL Canada nastúpil na 20 zápasov. V priemere odo-

hral 12,4 minút, nastrelal 5,7 bodu (48,5% úspešnosť strelby) a doskočil 1,9 lôpt. „Najväčšou Joovou zbraňou je schopnosť vystreliť z akejkoľvek pozície, v tom je veľmi silný. Určite nám pomôže na pozícií 2, 3, na tieto posty má výborné fyzické predpoklady. Očakávam, že dodá tímu energiu a nájde riešenie, ak súper „zavrie“ podkošový priestor. Verím, že aj on zapadne do tímu ľudsky a bude pre družstvo ozajstnou posilou,“ zhodnotil svojho nového zverenca tréner BK 04 AC LB Giorgios Bitzanis. Ten trval aj na posilách pod košom a aj tam našli Spišiaci zaujímavé typy. Zo zaniknutého kádra KB Košice sa manažmentu podarilo dotiahnuť zaujímavého hráča, slovenského pivota Ivana Židzika. V nabitom kádri „býkov“ príliš veľa priestoru pod košom nedostával. Odohral v priemere 6,7 minúty, strelil 2,7 bodu a doskočil 1,8 lôpt. „Sme veľmi radi, že sa nám podarilo získať do svojich radov práve Židzika. Som presvedčený o tom, že v našom drese ukáže a rozvinie svoj nesporný talent, priestor na to určite dostane. Navyše je to Slovak, všetci vieme, aká šialená je situácia na trhu práve so slovenskými hráčmi“, skonštatoval športový manažér BK 04 AC LB Michal Búza. Posledným, no veríme, že úspešnej skladačky, sa stal ďalší podkošový hráč, odchovanec Bowie State University, Enuoma Ebinum. 206 cm vysoký a 100 kg ťažký pivot odohral ostatnú sezónu

v španielskej EBA lige. V tíme Aquimisa Carbajosa patril medzi lídrov. V 15 zápasoch odohral v priemere 31,4 minúty. Strelil 13,3 bodu, doskočil 9,7 lôpt a zablokoval 1,1 striel. „Enuoma je skvelý atlét, ktorý výborne ovláda priestor v šestke. Navyše je veľmi efektívny v blokovanií striel, verím, že bude výraznou posilou. Je to ďalší mladík, ktorý sa hodí do nášho konceptu a filozofie, s ktorou chceme vstúpiť do sezóny,“ stručne zhodnotil svojho nového zverenca tréner BK 04 AC LB SNV George Bitzanis.

Príprava v plnom prúde, manažér aj celý tím, verí v dobrú sezónu

Novovešťania tak poriadne prekopal svoju zostavu na sezónu 2018/19. Prípravu odpálili 10. augusta. Od začiatku sú trénerovi k dispozícii všetci hráči, Spišiaci odohrajú kvalitné prípravné zápasy, súčasťou ktorých budú aj výjazdy do Čiech či Maďarska. „Veľmi dobre si uvedomujeme, že sme našim fanúšikom čosi dlžní. Stáli pri nás v ťažkých časoch a myslím si, že prišiel čas vrátiť im na pery úsmev, do srdca radosť a hrdosť. Snažili sme sa vyskladať konkurencieschopný káder, verím, že budeme hrať basketbal, ktorý nám prinesie víťazné pocity. Všetci ich potrebujeme ako soľ,“ dodal spišskonovoveský športový manažér Michal Búza.

Oliver Buza

Basketbalisti vstupujú do novej sezóny s viacerými novinkami.

Túžia po víťazných pocitoch

Basketbalisti BK 04 AC LB Spišská Nová Ves si ostatné sezóny určite do historickej vitríny nedajú. Oscilácia na spodných priečkach tabuľky určite trápila fanúšikov, funkcionárov i samotných hráčov. Novoveské vyspelé publikum však na svojich miláčikoch nezanevrela a aj v čase najväčšej krízy ukázalo charakter. Zdá sa však, že pri Hornáde sa začína blýskať na lepšie časy. Basketbalisti sa hotujú na novú sezónu a všetci veria, že nadobudne úspešné kontúry.

Stratenú dôstojnosť má prinavrátiť Spišiakom grécky lodivod

Priblížiť Spišiakov k návratu k „starým časom“ by mal aj nový tréner. Na Spiš prichádza grécky odborník Georgios Bitzanis, ktorý sa stane po Krunovi Krajnovičovi a Jerzym Chudeuszovi tretím zahraničným koučom v histórii BK 04 AC LB. Štyridsaťročný svetobežník pôsobil pri reprezentácii Kataru a svojmu novému tímu chce vštepiť hlavne víťazného ducha a mentalitu. „Prichádzam stotožnený s víziou, s ktorou ma oslovili funkcionári tohto klubu. Veľmi ma baví pracovať s mladými hráčmi, je to pre mňa nová výzva. Samozrejme, že sa musím zoznámiť s celým fungovaním klubu, no na prvom sedení sme si vytýčili hlavné priority a som rád, že sme našli spoločnú reč. Určite budeme hrať rýchly basketbal s dôrazom na pevnú defenzívu, železnú disciplínu a hlavne na vôľu a ochotu bojovať za klub, fanúšikov či mesto. Len tí hráči, ktorí to pochopia a akceptujú, budú mať moju dôveru a miesto na palubovke. Verím, že spoločne prinesieme klubu víťazstvá, teším sa na túto výzvu,“ skonštatoval nový spišskonovoveský kouč. Ten bude mať dvoch asistentov, ponuku akceptoval doterajší tréner BK 04 AC LB Erich Korfanta, ako aj ďalší mládežnícky kouč zo spišskonovo-

veskej liahne Radoslav Karabín. „Potrebovali sme priniesť do nášho klubu nový impulz a zároveň zachovať to, čo bolo v minulosti dobré. Pevne verím, že nový tréner nám pomôže pozeráť na niektoré veci inak a bude zárukou progresu. Pozorne sme si vypočuli jeho predstavy a vízie, som rád, že sme sa stotožnili v našej filozofii dávať priestor mladým hráčom a basketbalistom, ktorí chcú naštartovať svoju kariéru práve v našom tíme. Detailne sme si rozobrali post za postom, káder budeme zostavovať podľa požiadaviek trénera a samozrejme podľa mešca, ktorý k dispozícii máme“ informoval predseda BK 04 AC LB Spišská Nová Ves, Rastislav Javorský.

Spišiáci aktívni na prestupovom trhu, Juríček pripravený byť lídrom

A Spišiáci veru nezaháľali. V talóne mali len dvoch podpísaných hráčov, Antoni a Juríček by mali v nasledujúcom ročníku patriť k ľahúňom. Novovešťania si veľa sľubujú od pivota Viktora Juríčka, ktorý by po sérii zranení a chorôb chcel výrazne prehovoriť práve v sezóne 2018/19. „Pevne verím, že sa mi už budú choroby a zranenia vyhýbať. Som pripravený byť lídrom tímu, chcem Spišiakom splatiť to, akú mali so mnou trpezlivosť a vrátiť im to výkonmi na palubovke.

Manažment vyskladal solídny tím, verím, že budeme konkurencieschopní a budeme sa pohybovať v prvej polovici tabuľky,“ skonštatoval Juríček. Druhým do partie, ktorý si cez leto vďaka minuloročnému podpisu nemusel zháňať angažmán, je „stará“ známa tvár Spišiakov, Adam Antoni. Ten v minulej sezóne pôsobil ako poloprofesionál, čo sa zmení a Adam bude plne k dispozícii novému trénerovi. „Určite to bude nová skúsenosť, ešte ma zahraničný kouč nevedol. Verím, že nám pomôže a rozbehne nový kolotoč. Spišská Nová Ves už pár rokov absentovala v play – off, je načase to zmeniť. Túžim, aby sme odohrali čo

„Potrebovali sme priniesť do nášho klubu nový impulz a zároveň zachovať to, čo bolo v minulosti dobré. Pevne verím, že nový tréner nám pomôže pozeráť na niektoré veci inak a bude zárukou progresu.“

R. Javorský

najdlhšiu sezónu a aby sme ako tím boli spokojní s tým, čo predvedieme divákovi. Teším sa, kedy to konečne začne, i keď viem, že predtým nás čaká veľa tvrdej driny,“ dodal spišskonovoveský krídelník. Aj Antoniho, aj Juríčka by mal presnými prihrávkami nachádzať nový rozohrávač. Kľúčový post v tíme obsadí rodák z nebraskej

Omahy, 185 cm vysoký a 79 kg vážiači Cameron Williams. Odchovanec tamojšej univerzity pôsobil v predchádzajúcej sezóne v NCAA 2. V tíme Metropolitan State College of Denver (Metro St.) patril k ľahúňom tímu.

druhé miesto. Willamsa si vyhládol nový tréner Spišiakov a Georgios Bitzanis očakáva od svojho nového playmakera pozitívne veci. „Videl som množstvo videí s týmto hráčom. Je to výborný strelec, očakávam, že túto povest naplní aj v našom tíme. Môže hrať na pozíciách 1, 2, prednostne s ním počítame na „jednotku“. Bude to jeho prvé európske angažmán, čo je vždy trochu risk, no po osobných rozhovoroch viem, že Cameron sa na túto novú výzvu teší a je pripravený prevziať zodpovednosť. Verím, že sa rýchlo adaptuje a pomôže tímu aj svojmu osobnostnému rozvoju,“ skonštatoval grécky lodivod Spišiakov. Ten na rozohrávke môže aj naďalej počítať aj s talentovaným slovenským reprezentantom Matejom Majerčákom, okolo ktorého bolo počas leta poriadne rušno. „Mal som ponuky z viacerých slovenských tímov, no tá najhorúcej-

pokračovanie na str. 7 ▶

